

نهجیری، عبدالحمین، ۱۳۲۵
اندر آن روزگاران؛ پیرامون اوضاع سیاسی، تشکیلات اداری، نظامی،
نقد و بررسی حکومت‌های صفویه، زندیه، قاجاریه / نویسنده
عبدالحمین نهجیری - اصفهان: نقش خورشید، ۱۳۸۴
ISBN: 964-6941-98-2

ص.
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فییا.

۱. ایران - تاریخ - قرن ۱۰ ق. - ۱۴، ۲. ایران - تاریخ - صفویان،
۹۰۷ - ۱۱۴۸ ق. ۳. ایران - تاریخ - زندیان، ۱۱۶۳ - ۱۲۰۹ ق. ۴.
ایران - تاریخ - قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق. ۵. ایران - اوضاع
اجتماعی - ۹۰۷ - ۱۱۴۸ ق.

۹۵۵/۰۷

DSR ۱۱۶۸

کتابخانه‌ی ملی ایران

اندر آن روزگاران

پیرامون اوضاع سیاسی، تشکیلات اداری، نظامی،
نقد و بررسی حکومت‌های صفویّه، زندیّه و قاجاریّه

عبدالحسین نهچیری

انتشارات نقش زورشمس

اصفهان - چهارراه آپادانا - مقابل پمپ بنزین - ساختمان ۴ - واحد ۳
تلفاکس: ۰۳۱۱-۶۶۲۵۷۶۵

آندر آن روزگاران عبدالاحسین نهجیری

مدیر تولید: مهرانگیز بیدمشکی
حروف نگار و صفحه‌آرا: سپیدار / ناهید حیدرنیا
طراح جلد: مهرداد بیدمشکی
لینوگرافی: طلوع / چاپ: فردا / صحافی: سپاهان
چاپ اول: بهار ۱۳۸۵ / شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
قیمت: ۲۵۰۰ تومان

کلیه‌ی حقوق محفوظ است.

ISBN: 964-6941-98-2

شابک: ۹۶۴-۶۹۴۱-۹۸-۲

فهرست

فصل اول

- بخش اول: «اسیر خرافات»، «در بند حرم سرا»، «شاه سلطان حسین صفوی» ۱۳
- بخش دوم: شکست افغان‌ها از نادر و سخنی پیرامون دیگر پادشاهان صفوی ۵۷
- بخش سوم: تشکیلات اداری، قضایی و نظامی دوره‌ی صفویه ۶۹
- الف) مقام‌های روحانی دولتی و قضایی ۶۹
- ب) مقام‌ها، تشکیلات اداری و نظامی ۷۱
- ج) مالیات و درآمد، سکه و پول ۸۰

فصل دوم

- بخش اول: «مرد» و «نامرد»، «لطفعلی خان زند» و «آقامحمدخان قاجار» ۸۵
- بخش دوم: سخنی پیرامون دیگر پادشاهان سلسله‌ی زندیه ۱۰۹
- بخش سوم: تشکیلات اداری، نظامی و اجتماعی دوره‌ی زندیه ۱۱۹

فصل سوم

- ۱۳۳ بخش اول: «طرفدار قانون»، «گرفتار کودتا»، «احمدشاه قاجار»
- ۱۸۱ بخش دوم: سخنی پیرامون احمدشاه و دیگر پادشاهان سلسله‌ی قاجاریه
- ۱۸۷ بخش سوم: تشکیلات اداری، نظامی در دوره‌ی قاجاریه

۱۹۳ منابع

پیش‌گفتار

به نام خداوند جان آفرین
حکیم سخن در زبان آفرین

تاریخ اگر چه از گذشته می‌گوید؛ اما درس عبرتی است برای کسانی که در حال و آینده زندگی می‌کنند. با مطالعه‌ی تاریخ تجربه‌ی گذشتگان، به آسانی در اختیار ما قرار می‌گیرد؛ تجربه‌ای که در طول سالیان متمادی کسب شده است و شامل نکته‌های بسیار مهم و ارزشمند می‌باشد.

مسلماً، تاریخ هر ملتی با فراز و نشیب‌هایی همراه است؛ این فراز و نشیب‌ها انسان را نسبت به آینده امیدوار و خوش‌بین می‌نماید؛ انسان با مطالعه‌ی تاریخ، آگاهی، درک و فهم بیشتری نسبت به حال و آینده پیدا می‌کند و می‌تواند راه بهتری برای زندگی انتخاب نماید.

تاریخ؛ از پیروزی‌ها، شکست‌ها، کامیابی‌ها، ناکامی‌ها پیشرفت‌ها، رکورد‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها، همه و همه با هم به بحث می‌پردازد و علل اساسی وقایع و حوادث را بررسی می‌نماید. اگر تنها شکست بود، و پیروزی نبود؛ تاریخ معنی و مفهوم نداشت. اگر خلاقیت و نوآوری در تاریخ نبود؛ مطالعه‌ی آن نتیجه‌ای نداشت. اگر ظلم و ستم همیشه برقرار بود و مستبد و دیکتاتور در رأس قدرت باقی می‌ماند؛ خواندن تاریخ فایده‌ای نداشت. امید و امیدواری در زندگی موضوع بسیار مهمی است؛ تاریخ ما را به زندگی بیشتر امیدوار می‌سازد.

کتابی که در پیش رو دارید؛ از سه فصل تشکیل شده است، و هر فصل شامل سه بخش می‌باشد. در این سه فصل به ترتیب، در مورد حکومت‌های صفویه، زندیه و قاجاریه مطالبی بیان شده است. بخش نخست هر فصل درباره‌ی آخرین پادشاه حکومت‌های مزبور می‌باشد. «شاه سلطان حسین صفوی»، «لطفعلی خان زند» و «احمد شاه قاجار». این سه نفر از نظر اخلاق، رفتار و طرز حکومت، هیچ‌گونه وجه تشابهی با هم ندارند؛ بلکه تفاوت‌های اساسی نیز، در آنان دیده می‌شود و علت انتخاب این سه نفر، همین موضوع بوده است. در این بخش، بنا را بر این گذاشته‌ام، که «تاریخ‌نگار»، در آخرین سال زندگی هر یک از پادشاهان مذکور، گفت و گویی با آنها انجام داده باشد. این گفت و گو، در حقیقت، به تجزیه و تحلیل، نقد و بررسی دوران حکومت آنان می‌پردازد.

بحث، تنها پیرامون این سه نفر نمی‌باشد، بلکه در بخش دوم هر فصل، از دیگر افراد این سلسله‌ها، که بر «ایران» حکومت کرده‌اند؛

سخن به میان آمده است و کارنامه‌ی آنان مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

در بخش سوم هر فصل، از اوضاع اداری و نظامی آن دوره مطالبی عنوان شده است. مطالب بخش‌های دوم و سوم هر فصل، مانند بخش اول به روش گفت و گویی نمی‌باشد.

لازم به توضیح است؛ چون تصمیم دارم؛ درباره افشاریه کتاب جداگانه‌ای بنویسم: در این کتاب به این سلسله، پرداخته‌ام.

عبدالحسین نهچیری